

فصل اول:
مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد
حقوق مالکیت فکری

گزارش توجیهی برای ایجاد رشته کارشناسی ارشد حقوق مالکیت فکری»

۱- تعریف، هدف - ضرورت و اهمیت رشته

مالکیت فکری در دنیای مدرن فراتر از حمایت از خلاقیت‌های ذهن بشر است. مالکیت فکری عملاً تمام جنبه‌های حیات فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و جزء مهم معاملات تجاری به شمار می‌رود. پیشرفت در زمینه ارتباطات راه دور اهمیت مالکیت فکری را افزایش داده و چالش‌های جدیدی را پیش‌روی حامیان مالکیت فکری قرار داده است.

با تصویب موافقتنامه "سازمان تجارت جهانی" (WTO) و انعقاد موافقتنامه "جنبه‌های مرتبط با تجارت حقوق مالکیت فکری" (TRIPS) و لازم اجرا شدن آن، نقش مالکیت فکری در تجارت بین‌المللی به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته، نیاز به متخصصان و حقوقدانان واجد شرایط در این رشته به طور جدی احساس می‌شود، حقوقدانانی که اهمیت مالکیت فکری و نقش آن در تجارت، اقتصاد، توسعه کشور و همچنین چالش‌های ناشی از فن‌آوری‌های جدید و تجهیزات پیشرفته انتقال اطلاعات و ایده‌ها را از یک سوی و تأثیرشان بر روی صنعت و بازرگانی و کیفیت زندگی را از سوی دیگر درک کنند. این نیاز همواره توجه همگان را به سوی مؤسسات آموزشی و دانشگاهها جلب می‌کند که توان علمی تربیت چنین متخصصانی را دارند لذا راه‌اندازی دوره کارشناسی ارشد حقوق مالکیت فکری که شامل یک برنامه علمی و تخصصی می‌باشد با هدف ایجاد فرصت برای تحصیل دانش و مهارت دانشجویان، محققان، متخصصان، وکلا و قضات و همچنین هدایت و رهبری تحقیقات در سطوح عالی و پیشرفته در زمینه حقوق مالکیت فکری و ایفای نقش فعالتر متخصصان تربیت شده در این رشته در سطوح علمی، تحقیقاتی، اجرایی، تقنینی، قضایی و تأسیس نهادهای تخصصی مدنی بیش از پیش ضروری به نظر می‌رسد.

۲- طول دوره و شکل نظام

دوره کارشناسی ارشد (نابپیوسته) حقوق مالکیت فکری در چهار نیمسال تحصیلی ارائه خواهد شد.

۳- تعداد واحدهای درسی

دانشجویان پذیرفته شده در دوره کارشناسی ارشد باید ۲۲ واحد دروس اصلی و ۶ واحد از دروس اختیاری و ۴ واحد پایان نامه را طبق برنامه تنظیمی بگذرانند.

۴- شرایط ورود به دوره کارشناسی ارشد حقوق مالکیت فکری

داوطلبان ورود به دوره کارشناسی ارشد حقوق مالکیت فکری باید از شرایط زیر برخوردار باشند:

۱- دارا بودن دانشنامه حقوق از یکی از دانشکده‌های حقوق ایران یا معادل آن از کشورهای دیگر به تأیید مراجع ذیصلاح

۲- دارا بودن شرایط پذیرش طبق ضوابط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۳- پذیرفته شدن در امتحان ورودی و گزینش دانشجو

۴- مواد امتحانی و ضرایب

ردیف	مواد امتحانی	ضرایب دروس
۱	حقوق مدنی	۳
۲	متون حقوقی	۳
۳	حقوق تجارت	۲
۴	متون فقه	۱

فصل دوم: جداول دروس

- ۱- دروس اصلی و اجباری کارشناسی
ارشد حقوق مالکیت فکری
- ۲- دروس اختیاری کارشناسی ارشد
حقوق مالکیت فکری

(۱) دروس اصلی - اجباری دروه کارشناسی ارشد حقوق مالکیت فکری						
زمان ارائه درس یا پیشنهاد	ساعت			تعداد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
		۳۲	۳۲	۲	حقوق قراردادها	۱
		۳۲	۳۲	۲	حقوق تجارت بین الملل و مالکیت فکری	۲
		۳۲	۳۲	۲	متون حقوقی	۳
		۳۲	۳۲	۲	تعارض قوانین در زمینه مالکیت فکری	۴
		۳۲	۳۲	۲	حقوق مالکیت ادبی و هنری (۱)	۵
		۳۲	۳۲	۲	حقوق مالکیت ادبی و هنری (۲)	۶
		۳۲	۳۲	۲	حقوق مالکیت صنعتی (۱)	۷
		۳۲	۳۲	۲	حقوق مالکیت صنعتی (۲)	۸
		۳۲	۳۲	۲	ضمانت اجرای مالکیت فکری	۹
		۳۲	۳۲	۲	حقوق رایانه و ارتباطات جدید	۱۰
		۳۲	۳۲	۲	سمینار	۱۱
		-	-	۴	پایان نامه	۱۲
				۲۶	جمع کل واحدهای اصلی و اجباری	

دروس اختیاری دروه کارشناسی ارشد حقوق مالکیت فکری (۲)						
زمان ارائه درس یا پیشنهاد	ساعت			ف	نام درس	ک
	عملی	نظری	جمع			
		۳۲	۳۲	۲	مبانی نظری و فقهی مالکیت فکری و حقوق بشر	۱
		۳۲	۳۲	۲	حقوق اموال	۲
		۳۲	۳۲	۲	حقوق ثبت مالکیت فکری	۳
		۳۲	۳۲	۲	حقوق زیست فن آوری (بیوتکنولوژی Biotechnology)	۴
		۳۲	۳۲	۲	حقوق اینترنت و تجارت الکترونیک	۵
		۳۲	۳۲	۲	حقوق انتقال تکنولوژی و دانش فنی	۶
		۳۲	۳۲	۲	داوریه‌های بین‌المللی و حل و فصل اختلافات مالکیت فکری	۷
		۳۲	۳۲	۲	فلسفه حقوق مالکیت فکری	۸
		۳۲	۳۲	۲	مبانی فنی ناظر به رایانه‌ها و انتقال داده‌ها	۹
		۳۲	۳۲	۲	حقوق رقابت تجاری و اسرار تجاری	۱۰
					دانشجویان ۶ واحد از دروس فوق را انتخاب می‌کنند.	

فصل سوم:

**شناسنامه و سرفصل دروس دوره
کارشناسی ارشد حقوق مالکیت فکری**

۱- سرفصل دروس اصلی و اجباری

۲- سرفصل دروس اختیاری

«حقوق قراردادها»

۲ واحد - نظری

پیش نیاز —

- ۱- اقسام عقد: لازم- جایز- خیاری- منجز و معلق
- ۲- اصل حاکمیت اراده: نتایج آن در حقوق موضوعه- حدود آن (نظم عمومی و اخلاق حسنه)
- ۳- شرایطی اساسی صحت معامله: قصد و رضای طرفین- اهلیت- مورد معامله- جهت معامله- معامله به قصد فرار از دین
- ۴- اثر عقد بین متعاملین: اجباری بودن قرارداد بین طرفین- لوازم عرفی و قانونی قرارداد- اجباری بودن قرارداد برای قاضی- تفسیر قرارداد- تجدیدنظر در قرارداد یا تعدیل آن
- ۵- اثر عقد نسبت به اشخاص ثالث: اصل نسبی بودن قرارداد استثنائات آن: تعهد به نفع شخص ثالث- قراردادهای جمعی- معامله فضولی
- ۶- شرایط ضمن عقد:
  - شروط باطل
  - شروط صحیح: شرط صفت، شرط فعل و شرط نتیجه و احکام آنها
- ۷- عدم اجرای تعهد و آثار آن
  - اجرای اجباری تعهد
  - جبران خسارت ناشی از عدم اجرای تعهد- قوه قاهره و شرایط و آثار آن
  - عدم اجرا یا تأخیر در اجرای تعهدی که موضوع آن وجه نقد است
- ۸- سقوط تعهدات: وفای به عهد- اقاله- ایراد- تبدیل تعهد و فرق آن با انتقال دین، انتقال طلب و انتقال قرارداد- تهاتر- مالکیت مافی الذمه- خيارات مشترک
- ۹- قراردادهای بهره‌برداری از مالکیت‌های فکری

«حقوق تجارت بین الملل و مالکیت فکری»

۲ واحد- نظری

پیش نیاز —

فصل اول: منابع حقوق تجارت بین الملل

فصل دوم: اصول حاکم بر قراردادهای تجاری بین المللی

فصل سوم: قراردادهای تجاری بین المللی مرتبط با حقوق مالکیت فکری شامل:

- قراردادهای بیع بین الملل
- قراردادهای مشارکت **Joint Venture Co.**
- قراردادهای ساخت، بهره برداری و واگذاری
- قراردادهای بیع متقابل **Buy Back Contracts**
- قراردادهای نمایندگی **Agency Agreements** با حق استفاده از علائم

تجارتی

- قراردادهای حق اختراع و اعطای پروانه برای دانش فنی **Transfer of**

Technology

- موافقتنامه های اعطای امتیاز تجاری و سایر حقوق مالکیت فکری

فصل چهارم: بررسی موضع ایران و سازمان تجارت جهانی در ارتباط با حقوق مالکیت

فکری

فصل پنجم: حل و فصل دعاوی بین المللی حقوق مالکیت فکری

- داوریه های تجاری بین المللی مرتبط با حقوق مالکیت فکری
- داوریه قضائی و آئین دادرسی داخلی

«متون حقوقی»

۲ واحد - نظری

پیش‌نیاز —

هدف از این درس آشنایی دانشجویان با متون تخصصی در زمینه حقوق مالکیت فکری و توانایی استفاده از آنهاست.

در این درس متون حقوقی شامل کتب و اسناد بین‌المللی، منطقه‌ای و قوانین موضوعه کشورهای توسعه یافته، دکترین و آرای قضایی در زمینه حقوق مالکیت فکری مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

«تعارض قوانین در زمینه مالکیت فکری»

۲ واحد - نظری

پیش‌نیاز —

فصل مقدماتی: نظریه تعارض قوانین در زمینه مالکیت

- حقوق مالی
- مالکیت و قانون حاکم

فصل اول: تعارض قوانین در زمینه مالکیت صنعتی

بخش اول: قواعد حل تعارض قوانین

- قانون حاکم
- محدوده قانون حاکم

بخش دوم: قواعد حل تعارض دادگاهها

فصل دوم: تعارض قوانین در زمینه مالکیت ادبی و هنری

بخش اول: قواعد حل تعارض قوانین

- قانون حاکم
- محدوده قانون حاکم
- قراردادهای ناظر به مالکیت ادبی و هنری و قواعد حل تعارض

بخش دوم: قواعد حل تعارض دادگاهها

- قواعد حل تعارض (صلاحیت دادگاهها)
- اجرای آراء

«حقوق مالکیت ادبی و هنری (۱)»

۲ واحد- نظری

پیش‌نیاز —

الف- کلیات

- ۱- مفهوم و ماهیت مالکیت ادبی و هنری
- ۲- تاریخچه تحول حقوق مالکیت ادبی و هنری
- ۳- آثار فرهنگی و اقتصادی حمایت از مالکیت ادبی و هنری

ب- شرح قوانین و مقررات ایران درباره مالکیت ادبی و هنری

- ۱- آثار حمایت شده
- ۲- حقوق مادی پدیدآورنده- مدت حمایت- انتقال حق
- ۳- حقوق معنوی پدیدآورنده
- ۴- مسئولیت مدنی و کیفری ناشی از نقض حقوق مالکیت ادبی و هنری
- ۵- حقوق مرتبط (حقوق مجریان، تولیدکنندگان آثار صوتی و مؤسسات ضبط و پخش)
- ۶- حمایت از نرم‌افزارهای رایانه‌ای
- ۷- ثبت حقوق مالکیت‌های ادبی و هنری

«حقوق مالکیت ادبی و هنری (۲)»

۲ واحد - نظری

پیش‌نیاز —

بررسی مقررات بین‌المللی راجع به حقوق مالکیت ادبی و هنری

- کنوانسیون برن برای حمایت از آثار ادبی و هنری (سند پاریس ۱۹۷۱ اصلاح شده در ۱۹۷۹)
- عهدنامه سازمان جهانی مالکیت معنوی راجع به حقوق مؤلف و هنرمند WCT مورخ ۱۹۹۶
- کنوانسیون بین‌المللی رم برای حمایت مجریان، تولیدکنندگان آثار صوتی و سازمانهای پخش صدا و تصویر مورخ ۱۹۶۱
- موافقت‌نامه راجع به جنبه حقوقی مالکیت‌های فکری مرتبط با تجارت جهانی (موافقت‌نامه تریپس TRIPS ۱۹۹۴ مربوط به سازمان جهانی تجارت - بخش مالکیت ادبی و هنری)
- آثار الحاق ایران به کنوانسیونهای بین‌المللی
- مقایسه قوانین ایران با اصول مندرج در پیمانهای بین‌المللی

«حقوق مالکیت صنعتی ۱»

۲ واحد - نظری

پیش‌نیاز —

آشنایی با جنبه‌های حقوقی اختراعات در حوزه‌های مختلف صنعت و بیوتکنولوژی و ژنتیک و نرم‌افزارهای کامپیوتری و دارو از نظر حقوق موضوعه داخلی و کنوانسیونهای بین‌المللی

الف - حق اختراع

- ۱- ماهیت و انواع و طبقه‌بندی اختراعات
- ۲- شروط حمایت قانونی
- ۳- حقوق ناشی از ثبت اختراع
- ۴- بهره‌برداری از حق اختراع
- ۵- تجاوز به حق اختراع و ضمانت اجرای قانونی
- ۶- حقوق مرتبط با حق اختراع

۶-۱ حمایت از گونه‌های گیاهی براساس UPOV

The International Convention on the Protection of New Varieties of Plants

۶-۲ حمایت از فرآورده‌های بیولوژیک و بیوتکنولوژیک براساس

The Convention on Biological Diversity

۶-۳ حمایت از منابع ژنتیکی

۶-۴ حمایت از اختراعات دارویی

۶-۵ حمایت از اختراعات نرم‌افزارهای کامپیوتری

ب- مدل‌های اشیاء مفید

ج- طرح‌های صنعتی

د- طرح‌های ساخت مدارهای یکپارچه

«حقوق مالکیت صنعتی ۲»

۲ واحد- نظری

پیش نیاز —

آشنایی با جنبه‌های حقوق علائم و نامهای تجاری و خدمات و مبداء و نشان جغرافیایی-
حقوق اطلاعات سری

الف- علائم تجاری، نامهای تجاری و خدمات

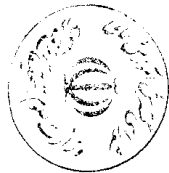
- ۱- مفهوم و انواع علائم تجاری
- ۲- طبقه‌بندی کالاها و خدمات
- ۳- نامهای تجاری
- ۴- علائم و نشانهای جغرافیایی
- ۵- شروط حمایت قانونی
- ۶- حقوق ناشی از ثبت علامت و نام تجاری
- ۷- بهره‌برداری از حقوق
- ۸- تجاوز به حقوق و ضمانت اجرای قانونی
- ۹- فروش کالا با علامت تجاری مجعول
- ۱۰- ثبت بین‌المللی و موافقت‌نامه مادرید

ب- حقوق اطلاعات سری

- ۱- مفهوم انواع اطلاعات
- ۲- ضرورت حمایت از اطلاعات
- ۳- شرط و حمایت قانونی
- ۴- حقوق ناشی از اطلاعات
- ۵- بهره‌برداری از اطلاعات
- ۶- تجاوز به حقوق و ضمانت اجرای قانونی

ج- حقوق ضدتر است در رقابت و حمایت در برابر رقابتهای ناعادلانه (نامشروع)

- ضرورت حمایت از این حقوق
- اهداف آنتی‌تر است

- ممنوعیت اعمال محدود کننده
- ممنوعیت انحصار و سوء استفاده از موقعیت برتر
- حقوق ادغام شرکتها
- تحصیل تکنولوژی از طریق خرید رقبای تجاری
- مبانی حقوقی برای حمایت در برابر رقابتهای ناعادلانه

«ضمانت اجرای مالکیت فکری»

۲ واحد- نظری

پیش‌نیاز —

فصل اول: ضمانت اجرای حقوق مالکیت صنعتی، حقوق مالکیت ادبی و هنری و حقوق مرتبط

- ۱- ضمانت اجرای حقوق مالکیت صنعتی
- ۲- ضمانت اجرای حق انتزاع
- ۳- ضمانت اجرای مالکیت ادبی و هنری و حقوق مرتبط
- ۴- فعالیتهای/ اقدامات WIPO در خصوص ضمانت اجرا
- ۵- مقررات مربوط به ضمانت اجرا حقوق مالکیت فکری در موافقتنامه TRIPS
- ۱- ۵- مسئولیت مدنی
- ۲- ۵- مسئولیت کیفری
- ۳- ۵- اقدامات موقتی و مرزی

فصل دوم: اقامه دعوی مالکیت فکری

- ۱- تجدیدنظر در آراء اداره مالکیت فکری
- ۲- اقدامات نقض (تجاوز به) حقوق مالکیت فکری
- ۳- راههای جبران خسارت

فصل سوم: داوری و میانجیگری در اختلافات مالکیت فکری

- ۱- حل و فصل اختلافات جایگزین (بدون اقامه دعوی در دادگاه)
- ۲- ضمانت اجرا در شرایط بین‌المللی
- ۳- مرکز میانجیگری و داوری WIPO
- ۴- حل و فصل اختلاف در نامهای اختصاصی اینترنتی WIPO

«حقوق رایانه و ارتباطات جدید»

۲ واحد- نظری

پیش‌نیاز —

- ۱- مبانی و نظریه‌های مختلف در مورد نظام حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای (شرایط حقوق مالکیت ادبی و هنری- نظام حق اختراع و نظام خاص)
- ۲- بررسی قانون حمایت از پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای (شرایط حمایت- نرم‌افزار رایانه‌ای و اختراع- حقوق مادی و معنوی- مدت حمایت- نرم‌افزارهای ناشی از رایانه‌ای- ضمانت اجرای مدنی و کیفری)
- ۳- مقررات بین‌المللی حمایت از نرم‌افزارهای کامپیوتری
- ۴- حقوق اینترنت
- ۵- حقوق فن‌آوری اطلاعات

«سمینار»

۲ واحد- نظری

پیش‌نیاز —

هدف از این درس آشنایی و افزایش توان علمی دانشجویان در تحقیق و تألیف موضوعات مربوط به حقوق مالکیت فکری و ایراد سخنرانی در زمینه‌های مختلف حقوق مالکیت فکری است.

«پایان نامه»

۴ واحد

پیش‌نیاز: پس از گذراندن ۲۲ واحد دروس اصلی و ۶ واحد از دروس اختیاری کارشناسی ارشد حقوق مالکیت فکری

کلیه دانشجویان این رشته پس از گذراندن ۲۲ واحد دروس اصلی و ۶ واحد از دروس اختیاری دوره کارشناسی ارشد حقوق مالکیت فکری و پیشنهاد موضوع پایان‌نامه در یکی از مباحث مربوط به حقوق مالکیت فکری و پس از تصویب گروه حقوق خصوصی و اسلامی موظف به تهیه پایان‌نامه زیر نظر استاد راهنما و استاد مشاور و ارائه در جلسه دفاعیه خواهند بود.

«مبانی نظری و فقهی مالکیت فکری و حقوق بشر»

۲ واحد - نظری

پیش‌نیاز —

- ۱- مبانی نظری حمایت از مالکیت‌های فکری در اسلام (نظریه ارزش کار، قاعده تسلیط، نقش عرف در موضوعات و تحول حقوق خصوصی، بنای عقلا یا حقوق عقلائی، قاعده لاضرر و غیره)
- ۲- حمایت از حقوق معنوی پدیدآورنده در اسلام
- ۳- بررسی فتاوی موافق و مخالف فقهای معاصر در زمینه حقوق مادی پدیدآورندگان آثار ادبی و هنری و تبیین گرایش جدید در این خصوص
- ۴- نظر فقهای عامه در مورد مالکیت، مالکیت‌های فکری در ارتباط با مفهوم مال در مذاهب اربعه و دیدگاه فقهای معاصر اهل سنت.

«حقوق اموال»

۲ واحد- نظری

پیش‌نیاز —

۱- انواع حقوق مسالی:

- حقوق عینی

- حقوق دینی

- حقوق فکری

۲- اموال منقول و غیرمنقول و جایگاه حقوق فکری در این تقسیم‌بندی

۳- حق مالکیت

- تعریف مالکیت

- حدود مالکیت

- انواع مالکیت

- مالکیت فکری و تفاوت آن با مالکیت سنتی

- ماهیت حقوقی مالکیت‌های فکری و حقوق مرتبط در حقوق اسلامی و قوانین

موضوعه

- اثبات مالکیت و اعمال قواعد عمومی در اثبات مالکیت‌های فکری

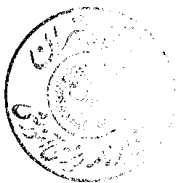
۴- حق انتفاع

- تعریف

- شرایط عمومی

- اقسام حق انتفاع

- حق انتفاع از آثار فکری

«حقوق ثبت مالکیت فکری»

۲ واحد- نظری

پیش‌نیاز —

بخش اول: حقوق داخلی

فصل اول: اختراعات

۱- تعریف

۲- روش ثبت اختراعات

۳- آثار اختراعات

۴- اعتراض و بطلان ثبت اختراعات

فصل دوم: علائم تجارتي

۱- تعریف

۲- ثبت علائم تجارتي

۳- آثار ثبت اختراعات

۴- اعتراض و بطلان ثبت اختراعات

بخش دوم: حقوق بین‌الملل

فصل اول: ثبت بین‌المللی علائم طبق موافقتنامه و پروتکل مادرید

۱- تعریف

۲- روش ثبت علائم تجارتي

۳- آثار ثبت علائم تجارتي

۴- اعتراض و بطلان ثبت اختراعات

فصل دوم: معاهده همکاری ثبت اختراع (PCT)

فصل سوم: مالکیت اروپایی ثبت اختراع

«حقوق زیست فن آوری»

۲ واحد- نظری

پیش نیاز —

- ۱- سابقه تاریخی و مفهوم زیست فن آوری (بیوتکنولوژی)
- ۲- ساخت ژن مخصوص (Deoxyribose N ucleic Acid = DNA)
- ۳- تکنولوژی ژن های دیگر (دلایل موافق و مخالف از نظر فن آوری- مسائل اجتماعی- اقتصادی- مذهبی و بحث در حق مالکیت خصوصی- محیط زیست)
- ۴- قابلیت ثبت اختراع مسائل راجع به تکنولوژی ژن ها (مطالعه تطبیقی در حقوق اتحادیه اروپا- ایالات متحده آمریکا)
- ۵- حمایت از گونه های گیاهی- اهمیت اقتصادی
- ۶- اهمیت اقتصادی زیست فن آوری گیاهی و میوه ای و روش و نحوه ثبت آنها (بصورت علائم با اختراعات)

۷- بحث در کنوانسیون UPOV

۸- وضعیت حقوقی زیست فن آوری در ایران

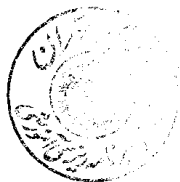
۹- حقوق زیست فن آوری

- مسائل گونه های گیاهی- ژنتیکی
- گونه های میوه ای
- گونه های ژنتیکی

۱۰- نحوه ثبت زیست فن آوری بعنوان علامت یا اختراع در حقوق ایران

۱۱- مطالعه کنوانسیون های بین المللی زیر:

- 1) **The Agreement on Trade- Related Aspects of Intellectual property Rights, including Trade in counterfeit Goods approved on 15 december 1993 (TRIPS);**
  - **The convention on Biological Diversity of 1992.**
  - **The convention for the protection of New varieties of plants 1961 (UPOV), revision on 1991.**
  - **The European patent convention (EPC)**
  - **The Budapest Treaty on International Recognition of the Depsit of Micro-Organisms for the purposes of patent procedure 1977.**

«حقوق اینترنت و تجارت الکترونیک»

۲ واحد - نظری

پیش نیاز —

۱- کپی رایت و اینترنت

۲- اینترنت و اخلاق

۳- هتک حرمت از طریق اینترنت

۴- مسئولیت مدنی

۵- قراردادهای الکترونیکی و امضاهای دیجیتالی

- تجارت الکترونیک

- حیف و میل / اختلاس / دزدی اطلاعات

- جرائم اینترنت

جرائم مربوط به داده‌ها: شنود الکترونیکی - تغییر داده‌ها - سرقت داده‌ها -

تقلب در حراج (مزایده) اینترنتی

جرائم شبکه: اختلال در شبکه - خرابکاری در شبکه - تهدید یا مزاحمت

برای پست الکترونیکی

نفوذ: دسترسی غیرمجاز، انتشار ویروس

سایر موارد: همکاری در ارتکاب جرم، جعل رایانه‌ای، کلاهبرداری - سرقت

کدشناسایی - تقاضای متقلبانه برای کالاها یا خدمات - معامله متقلبانه به

وسیله کارت اعتباری - بازی قمار در شبکه

۶- بحث در انجمن بین‌المللی کامپیوتر

۷- حمایت از تجارت الکترونیکی مطالعه حقوق آمریکا (قانون ۱۹۶۴-۱۹۸۶ و قوانین دیگر -

آراء دادگاهها مسائل مربوط به حمایت از نرم‌افزارها برای تجارت الکترونیکی

۸- مطالعه حقوق انگلیس (قوانین حمایتی ۱۹۴۹-۱۹۷۷ و بعد) و اتحادیه اروپا (کنوانسیون

اروپائی ۱۹۷۳ و بعد)

۹- مطالعه مقررات کمیسیون حقوق تجارت بین‌الملل راجع به:

- حمایت از پیام‌های اطلاعاتی راجع به کالاها و خدمات

- حمایت از عرضه از طریق سیستم رسانه‌های گروهی

- دستور ۲۰۰۰/۳۱/EC اتحادیه اروپائی

- مطالعه اجمالی کنوانسیون بیع بین‌المللی

- مطالعه دستورالعمل **UNCITRAL**
- قراردادهای الکترونیکی راجع به اعطاء امتیاز
- قلمرو اجرائی
- مبادلات الکترونیکی اسناد تجارتي (برات- سفته- و غیره)
- کاربرد پیامهای داده‌ای در عقد قرارداد
- زمان و مکان ارسال و دریافت پیام‌های داده‌ای (مدل حقوق تجارت الکترونیکی)

«حقوق انتقال تکنولوژی و دانش فنی»

۲ واحد- نظری

پیش‌نیاز —

فصل اول: ماهیت حقوقی انتقال تکنولوژی

بخش اول: جنبه‌های بین‌المللی حقوق انتقال تکنولوژی

- حقوق بین‌المللی اقتصادی

- حقوق تطبیقی

بخش دوم: جنبه‌های حقوق داخلی با مقتضیات و تنگناها

- مقررات ناظر به حق اختراع

- مقررات ناظر به نام تجاری

- مقررات ناظر به حق مؤلف

- مقررات ناظر به دانش فنی

فصل دوم: طرق قراردادی انتقال تکنولوژی

بخش مقدماتی: طریق مشارکتی و طریق قراردادی محض

بخش اول: قراردادهای معاضدت فنی

بخش دوم: قراردادهای ناقل

«داوریهای بین‌المللی و حل و فصل اختلافات مالکیت فکری»

۲ واحد- نظری

پیش‌نیاز —

- ۱- مفهوم داوری و فرق آن با نهادهای مشابه (کارشناسی - میانجیگری - دادرسی دولتی و ...)
- ۲- علل رجوع به داوری
- ۳- اصول کلی داوریه‌های بازرگانی بین‌المللی
- ۴- داوریه‌های نهادی (سازمانی) خصوصاً داوری اتاق بازرگانی بین‌المللی
- ۵- مقررات داوری سازمان جهانی مالکیت‌های فکری مورخ ۱۹۹۴ (مقررات کلی - آغاز داوری - تشکیل دادگاه داوری - جریان رسیدگی - آراء داوری - حق‌الزحمه و هزینه‌ها - محرمانه بودن اطلاعات - عدم مسئولیت داور)
- ۶- مقررات کنوانسیون نیویورک راجع به شناسائی و اجرای احکام داوری خارجی
- ۷- بررسی اجمالی قانون داوری تجاری بین‌المللی مصوب ۱۳۷۶ و مقایسه آن با مقررات داوری سازمان جهانی مالکیت‌های معنوی

«فلسفه حقوق مالکیت فکری»

۲ واحد - نظری

پیش‌نیاز —

فصل نخست: کلیات

گفتار نخست: مفهوم «فلسفه» در عبارت فلسفه حقوق مالکیت فکری

۱- فلسفه مضاف

۲- فلسفه، همچون علم‌شناسی

گفتار دوم: درجه فلسفه حقوق مالکیت فکری

۱- درجه اول بودن «حقوق» مالکیت فکری

۲- درجه دوم بودن «فلسفه» حقوق مالکیت فکری

گفتار سوم: دو گونه فلسفه حقوق مالکیت فکری

۱- فلسفه «غیر تاریخی» مالکیت فکری

۲- فلسفه «تاریخی» مالکیت فکری

فصل دوم: تاریخ مالکیت فکری

گفتار نخست: در ادبیات جهان

۱- یونان

۲- روم

گفتار دوم: در ادبیات ایران

۱- مالکیت فکری در متون ادبی

۲- ترمینولوژی مالکیت ادبی در بلاغت ایران (سرقات ادبی)

الف- انتحال (= نسخ)

ب- المام (= سلخ)

ج- اغاره (= مسخ)

د- دیگر اصطلاحات: توارد، ترجمه، حل، عقد، نقل، اقتباس، تقلید.

فصل سوم: عقلانیت مالکیت فکری

گفتار نخست: امتناع مالکیت فکری

- ۱- تعلق گرفتن مالکیت به امر عینی
- ۲- تعلق نگرفتن مالکیت به امر انتزاعی

گفتار دوم: امکان مالکیت فکری

- ۱- چگونگی مملوک واقع شدن امور اعتباری
  - ۲- کالای فکری اساساً نوعی کالای عینی است
- الف- تقسیم‌بندی کالا به Joint goods, non-Joint goods
- ب- نظریه پوپر دربارهٔ جهان‌های سه‌گانه
- I- جهان یک: عین
  - II- جهان دو: ذهن
  - III- جهان سه: «ذهن عینی شده» (همچون آثار ادبی، هنری)

فصل چهارم: اخلاق مالکیت فکری

گفتار نخست: طبیعی بودن حق مالکیت فکری

- ۱- ارسطو
- ۲- جان لاک، دیوید هیوم
- ۳- هگل، مارکس
- ۴- جیمز دولونگ

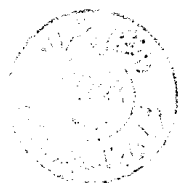

گفتار دوم: مالکیت فکری اساساً «حق» نیست

- ۱- تضاد مالکیت فکری با آزادی بیان
- ۲- تضاد مالکیت فکری با اصل آزادی اطلاعات
- ۳- مالکیت فکری در جهت استعمار و استثمار
- ۴- مالکیت فکری، مانع پیشرفت دانش

گفتار سوم: تئوری‌های عدالت و مالکیت فکری

- ۱- نظریه رابرت نازیک (نظریه تاریخی عدالت: احترام به مالکیت با ناقل قانونی)
- ۲- نظریه راندل دورکین (جدی گرفتن حق)

«مبانی فنی ناظر به رایانه‌ها و انتقال داده‌ها»

۲ واحد- نظری

پیش‌نیاز —

سیستم‌های اطلاعاتی و مدیریتی:

- قدمهای اولیه کار با بانکهای اطلاعاتی
- ایجاد یک بانک اطلاعاتی
- استفاده از فرمها
- بازیابی اطلاعات بانکهای اطلاعاتی
- مدیریت تعارض اطلاعات MIS
- مدل‌های سیستم‌های اطلاعاتی

فناوری ارتباطات و اطلاعات مقدماتی:

- مقدمات اینترنت
- ناوبری وب
- جستجو در وب
- نشان کردن و علامت‌گذاری
- پست الکترونیک
- نامه‌نگاری
- آدرس دهی
- مدیریت نامه‌ها
- گروه‌های کاری

«حقوق رقابت تجاری و اسرار تجاری»

۲ واحد - نظری

پیش نیاز —

بخش نخست: تعریف و پیشینه تاریخی حقوق رقابت تجاری

۱- تعریف حقوق رقابت تجاری

۲- پیشینه تاریخی

۳- حقوق جامعه اروپائی

بخش دوم: اهداف حقوق رقابت تجاری

۱- تعریف حقوق رقابت تجاری

۲- پیشینه تاریخی

۳- حقوق جامعه اروپائی

بخش سوم: سیاستهای حقوقی رقابتی

۱- مبارزه با انحصار تجاری

۲- دخالت دولت و خصوصی سازی اقتصادی

۳- نظارت بر ادغام مؤسسات تجاری

بخش چهارم: حقوق رقابت تجاری و حمایت از مالکیت‌های فکری

۱- مفهوم انحصار در مالکیت‌های فکری و رابطه آن با حقوق رقابت تجاری

۲- اجتماع دانش فنی در مؤسسات بزرگ تجاری

بخش پنجم: بررسی قوانین نمونه در زمینه رقابت تجاری

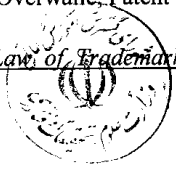

فصل چهارم:
منابع درسی

- ۱- کاتوزیان - ناصر، حقوق مدنی: قواعد عمومی قراردادها جلد اول تا پنجم - شرکت انتشار با همکاری شرکت بهمن برنا- انتشارات مدرس، ۱۳۷۶.
- ۲- امامی - حسن، جلد اول حقوق مدنی - گنج دانش، ۱۳۶۸.
- ۳- صفائی - سید حسین، دوره مقدماتی حقوق مدنی - قواعد عمومی قراردادها - نشر میزان، ۱۳۸۲.
- ۴- صفائی - سید حسین، حقوق مدنی و حقوق تطبیقی - نشر میزان، ۱۳۷۵.
- ۵- آیتی - حمید، حقوق آفرینشهای فکری، نشر حقوقدان، ۱۳۷۵.
- ۶- شکیب - مرتضی، سخنرانیها و مقالات همایش تخصصی بررسی حقوق نشر کتاب در ایران؛ چالشها و رهیافتها، خانه کتاب، ۱۳۸۱.
- ۷- لایقی - غلامرضا، کیمی رایت در کشورهای اسلامی - خانه کتاب، ۱۳۸۱.
- ۸- شفیعی شکیب - مرتضی، حمایت از حق مؤلف: قوانین و مقررات ملی و بین‌المللی، خانه کتاب، ۱۳۸۱.
- ۹- لایقی - غلامرضا، حق طبع و نشر در کشورهای اسلامی - خانه کتاب، ۱۳۸۱.
- ۱۰- امامی - نورالدین، "حقوق مخترع"، چاپخانه سازمان انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۵۰.
- ۱۱- عرفانی - محمود، "حقوق تجارت بین‌الملل جلد دوم"، مؤسسه انتشارات جهاد دانشگاهی (ماجد)، ۱۳۷۵.
- ۱۲- امامی - نورالدین، باقری - عباس، هرمز - محمود، مهدپور - جلیل، درباره قرارداد پاریس راجع به حقوق مالکیت صنعتی، مؤسسه حقوق تهران، ۱۳۵۳.
- ۱۳- صادقی نشاط - امیر، حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای کامپیوتری، دبیرخانه شورای عالی انفورماتیک کشور، ۱۳۷۶.
- ۱۴- کاتوزیان - ناصر، دوره مقدماتی حقوق مدنی؛ اموال و مالکیت، نشر دادگستر، ۱۳۷۶.
- ۱۵- صفائی - سید حسین، دوره مقدماتی حقوق مدنی جلد اول؛ اشخاص و اموال، نشر میزان، ۱۳۷۹.
- ۱۶- لنگرودی - جعفر، حقوق اموال، کتابخانه گنج دانش، ۱۳۶۸.
- ۱۷- جعفری - لنگرودی - محمد جعفر، حقوق ثبت، چاپخانه حیدری، ۱۳۵۶.
- ۱۸- شهری - غلامرضا، حقوق ثبت، انتشارات جهاد دانشگاهی، ۱۳۶۹.
- ۱۹- دوستی - نصراله، راهنمای ثبت شرکتهای تجاری و مؤسسات غیرتجاری، نشر حقوقدان، ۱۳۶۹.
- 20- UNIDROIT, *Principles of International Commercial Contracts*, International Institute for the Unification of Private Law, Rome, 1994.
- 21- Schmitthoff, M. Clive, *The Law and Practice of International Trade*, Stevens and Sons, 1990.
- 22- James.J, Fawcet and P.Torremans, *Intellectual Property and Private International Law*, Clarendon Press Oxford, 1998.
- 23- Anton, *Private International Law: A Treaties from the standpoint of Socts Law*, Edinburgh: W Green, 1990.
- 24- J-S Berge, *La Protection Internationale et Communataire du Droit d'Auteur*, Paris: LGDJ, 1996.

- 25- W.R.Cornish, Intellectual Property. Patents, Copyright, Trade marks and Allied Rights, Sweet and Maxwell, London, 1999
- 26- P.Goldston, Copyright, Principles, Law and Practice, little Brown, London, New York, 1996
- 27- A.Barron, Copyright Law-Text and Materials, Butterworths, London, 1999
- 28- Laddie- Prescott-Victoria, The Modern Law of Copyright and Designs, Butterworths, Sutton, 1995
- 29- P.Kearns, The legal Concept of Art, Hart Publishing, 1998
- 30- Ch.Clark, Publishing Agreements, Butterworths, London, 1993.
- 31- J.Epstein, Book Publishing Past, Present and Future, Norton, 2000.
- 32- R.Arnold, Performers' Rights and Recording Rights, Sweet and Maxwell, London, 1997.
- 33- P.Carey, Media Law, Sweet and Maxwell, London, 1996.
- 34- J.A.L.Sterling, World Copyright Law, Sweet and Maxwell, London, 1999.
- 35- S.Ricketson, The Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, Kluwer, London, 1987.
- 36- S.M.Stewart, International Copyright and Neighbouring Rights, Butterworths, 1989.
- 37- S.Von Lewinski- J.Reinbothe, WIPO Treaties 1996, Butterworths, London, 1999.
- 38- Chisum-Nard-Schwartz-Neumann-Kief, "Principles of Patent Law", Foundation Press, New York, 1998
- 39- R.P.Merges, "Patent Law and Policy", Lexis Law Publishing, Charlottesville, 1997
- 40- T.Cook, "A User's Guide to Patents", Butterworths, London, 1999
- 41- W.R.Cornish, "Intellectual Property, Patent, Copyright, Trademarks and Allied Rights", Sweet and Maxwell, London, 1999 (PRIV 1639)
- 42- Terrell on the Law of Patents, Sweet and Maxwell, London, 1994
- 43- E.J.Van Den Graaf, Patent Law and Modern Biotechnology, Kluwer, Deventer, Gouda Quint, 1997
- 44- Uma suthersanen, Design Law in Europe, Sweet and Maxwell, 2000
- 45- T.Swanson, Intellectual Property Rights and Biodiversity Conservation, Cambridgr University Press, Cambridge, 1995
- 46- J.W.Harrised., Property Problems from Genes to Pension Funds, Kluwer Law International, London, 1997
- 47- R.Brownsword- W.R.Cornish- M.L.Lewely, Law and Human genetics: Regulating a revolution, Hart Publishing, Oxford, 2000
- 48- G.Van Overwalle, Patent Law, Ethics and Biotechnology, Bruylant, Bruxelles, 1998
- 49- Kerly, Law of Trademarks and Trade names, Sweet and Maxwell, London, 1999

- 50- Ch. Morcom- J.Roughton, The Modern Law of Trademarks, Butterworths, London, Dublin, 1999
- 51- T.F.Mac Larn ed., International Trade Secret Protection, West Group, 1999
- 52- J.Hull, Commercial Secrecy: Law and Practice, Sweet and Maxwell, London, 1998
- 53- R.Toulson- C.Phipps, Confidentiality, Sweet and Maxwell, London, 1996
- 54- A.Coleman, The legal Protection of Trade Secret, Sweet and Maxwell, London, 1992
- 55- R.Annand, Blackstonés Guide to the Community Trade Mark, Blackstone Press Ltd., London, 1999
- 56- P.Van Der Kooij, The Community Trademark Regulation, Sweet and Maxwell, London, 2000
- 57- W.R.Anderson, C.P.Rogers, Antitrust Law: Policy and Practice, Matthew Bender, New York, 2000
- 58- T.M.Jordan, D.J.Teece (eds.) Antitrust Innovation and Competitiveness, Oxford University Press, New York, 1997
- 59- Sanders, Unfair Competition Law, Oxford University Press, Oxford, 1997
- 60- R.S.Perlmutter- W.O.Hennessey- G.Dinwoodie, International Intellectual Property Law, Matthew Bender, N.Y., 2000
- 61- K. Beresford, Patenting Software under the European Convention, Sweet and Maxwell, London, 1999
- 62- Mihaly Ficsor, The Law of Copyright and Internet, Oxford, 2002
- 63- Jonathan Posenoer, Cyber Law, The Internet, Springer, 1997
- 64- J.Boyle, Shamans, Software and Spleens: Law and the Construction of the Information Society, Harvard University Press, Combridge, 1996
- 65- L.Lessig, Code and other Laws of Cyberspace, Basic Book, New York, 2000
- 66- F.L.Street- M.P.Grant, Law of the Internet, Matthew Bender, New York, 1999
- 67- M.Chissick- A.Kelman, Electronic Commerce Law and Practice, Sweet and Maxwell, London, 1999
- 68- S.York, E-Commerce: A Guide to the Law of Electronic Business, Butterworths, London, 1999
- 69- Roger J.Smiky, Property Law, Pearson Education, 2000.
- 70- WIPO. Guide to the International Registration of Marks under the Madrid Agreement and the Madrid Protocol, WIPO, 2002.
- 71- K. Beresford, Patenting Software under the European Convention, Sweet and Maxwell, London, 1999.
- 72- M.Chissick- A.Kelman, Electronic Commerce Law and Practice, Sweet and Maxwell, London, 1999.
- 73- S.York, E-Commerce: A Guide to the Law of Electronic Business, Butterworths, London, 1999.
- 74- Sigrid Sterckx, Biootechnology, Patents and Morality, Ashgate, 1997.

- 75- Phillip W.Grubb, Patents for Chemicals, Pharmaceuticals and Biotechnology, Oxford University Press, 1994.
- 76- R.Stephen Crespi, Recombinant DNA Patents in Litigation IIC, Vol. 28, Nos, 1997, 6.3.
- 77- Giuseppe Sena, Directive on Biotechnological Inventions: Patentability of Discoveries, IIC, Vol. 30, No7, 1999, 731.
- 78- Ulrich Schatz, Patentability of Genetic Engineering Inventions in European Patent Office Practice, IIC, vol.28, No.1, 1998, 2.
- 79- Joseph Straus, Patent Human Genes in Europe IIC, vol.28, No.6, 1995, 920.
- 80- John H. Barton, Patent Scope in Biotechnology IIC, vol.26, No.5, 1995, 605.
- 81- Michael Kern, Patentability of Biotechnological Inventions in the U.K. IIC, vol.29, No.3,1, 1998, 247.
- 82- J.W.Harrised., Property Problems from Genes to Pension Funds, Kluwer Law International, London, 1997.
- 83- R.Brownsword- W.R.Cornish- M.L.Lewely, Law & Human genetics; Regulating a revolution, Hart Publishing, Oxford, 2000.
- 84- G.Van Overwalle, Patent Law, Ethics and Biotechnology, Bruylant, Bruxelles, 1998.
- 85- Sigrij Sterckx, Biotechnology, Patents and Morality, Ashgate, 1997.
- 86- G.Van Overwalle, Patent Law, Ethics and Biotechnology, Bruylant, Pruxelles, 1998.
- 87- E.J.Van Den Graaf, Patent Law and Modern Biotechnology, Kluwer, Deventer, Gouda Quint, 1997.
- 88- T.Swanson, Intellectual Property Rights and Biodiversity Conservation, Cambridgr University Press, Cambridge, 1995.
- 89- David Bianbridge, Introduction to Computer Law, Longman, 2000.
- 90- Mihaly Ficsor, The Law of Copyright and Internet, Oxford, 2002.
- 91- Jonathan Posenoer, Cyber Law, The Internet, Springer, 1997.
- 92- F.L.Street- M.P.Grant, Law of the Internet, Matthew Bender, New York, 1999.
- 93- J.w.Schlicher, Licensing Intellectual Property: Legal, Business and Market Dynamics, Wiley, New York, 1996
- 94- Y.Gramatidis, Franchising Procedures and Intellectual Property, in International Journal of Franchising and Distribution Law, 1999
- 95- J.Greenfield- G.Osborn, Contract and Control in the Entertainment Industry, Ashate, Dartmouth, 1998
- 96- S.Kinsella, Eu Technolog Licensing, Palladian Publishing, Bembridge, 1998
- 97- M.Blakeney, Legal Aspect of the Transfer of Technology to Developing Countries, ESC Pub

- 98- Adam Moore: Intellectual Property: Moral, Legal and International Dilemma. Michigan 2000
- 99- Adam Moore: Intellectual Property and Information Control (Philosophical Foundations and Contemporary Issues), 2001
- 100- Prakash Saraswat: A Historical Perspective on The philosophical Foundations of Information Systems, 1998
- 101- Mark Alfino: Intellectual Property and Copyright Ethics, Gonzaga University, 2001
- 102- Daine Joseph Weber: A critique of Intellectual Property Rights, Virginia, 2002
- 103- L.Ritter, W.D.Braun, F.Rawlison, European Competition Law, A Practitioner's Guide, Kluwer Law International, The Hague, 2000
- 104- V.Kroah, An Introductory Guide to Ec Competition law and Practice, Hart Publishing, Oxford, 1997
- 105- V.Kroah, Cases and Materials on Ec Competition law, Hart Publishing oxford, 1997
- 106- Bellamy and Child, Ec Law of Competition, Sweet and Maxwell, 1999
- 107- D.Hildebrand, The Role of Economic Analysis in the Ec Competition Rules, Kluwer, The Hague, 1998
- 108- N.Green, A.Robertson, The Europeanisation of U.K. Competition Law, Oxford, Hart Publishing, 1999

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

شماره ۲۳/۲۶۴۹

پیوست

بیت عالی

جمهوری اسلامی ایران
دانشگاه فرهنگ و آموزش عالی

حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامههای آموزشی، حذف، دوس ناموفق و واحدهای غیر ضرور و ادغام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختیاری به پایان نامه دارد)

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد می تواند اختیاری به رساله داشته باشد)

در این صورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در این صورت تطبیق واحدها و نوس با برنامههای جدید حسب مورد بر عهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحمیلات تکوینی مؤسسه ذیربط است.

رای صادره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به هر حال اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

(Handwritten signature)

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سیده حکمتاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بسم تعالی

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۳/۲۶۴۲

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند بر اساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی دوره سه‌ذی‌ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
  - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
  - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها در دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۴۲ واحد است.
  - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در جدول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
    - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
    - ب: در سبانهایی که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبانهایی قبلاً گذرانده است، بر اساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
    - ج: گذراندن سبانهایی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن درس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
    - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مقرر در جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سیدمحمد تقی حاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نمائید.

سیدمحمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی